

Пиштољи фамилије „глок” (2)

Глок 29

САДРЖАЈ

Пиштољи фамилије „глок” (2) НАМЕНСКА ОРУЖЈА	2
Руски ракетни систем ПВО „витјаз” ВИТЕЗ ПРОТИВВАЗДУШНЕ ОДБРАНЕ	8
Баварски школски авиони ОД КОМПОЗИТНИХ МАТЕРИЈАЛА	13
Далекоисточне подморнице последње генерације НОВА ПЛОВИЛА	18
Тех Цект микро беспилотна летелица МЕХАНИЧКИ ВИЛИН КОЊИЦ	21
Украјински системи ЕРО заштите тенкова ЕКСПЛОЗИВНА ОШТРИЦА	24
Турски тенк „алтај” УСКОРО У ПРОИЗВОДЊИ	26
Хеликоптер „алует III” ПЛАВО-БЕЛА ЛЕТЕЛИЦА	27

Уредник прилога
Мира Шведић

НАМЕНСКА ОРУЖЈА

После „глока 17”, у фирми „Глок” конструисани су и остали модели „глока”. Од броја 17 стигло се до броја 36, с тим што су неки модели неколико пута усавршавани и допуњавани, те су поред броја добијали и понеко слово. Овом приликом представљамо аутоматски пиштољ „глок М-18” и моделе М-26, М-27, М-29 и М-30.

Иако други по реду, „глок 18” није доживео велику примену у цивилству. Разлог је једноставан – то је аутоматски пиштољ, тј. обичан пиштољ који може да дејствује рафално.

Први аутоматски пиштољи користили су се још у Првом светском рату, али касније нису заживели ни у Европи, ни на тлу Америке. Шездесетих година прошлог века ту врсту оружја прихватиле су државе Варшавског пакта, а прва је међу њима била Чешка, са пиштољем

„шкорпион” М-61. У СССР-у је конструисан „стечкин”, у познатом калибру 9×18 mm Макаров, али само у ограниченом броју од 50.000 комада, намењених искључиво специјалцима. Запад је ту врсту оружја увео преко „берете”, и то у калибру 9×19 mm, под ознаком М 93Р.

Аутоматски пиштољ

Тој врсти пиштоља припада и „глок 18”. Као и „глок 17”, направљен је од полимерних пластичних маса. По спољашњем изгледу готово да се не разликује

од свог претходника. По габариту је мало већи, а једна од разлика је и видљиви регулатор паљбе, који се налази на навлаци и има облик класичног осигурача. Уколико је ручица у горњем положају, пиштољ дејствује полуаутоматски, а кад је регулатор окренут према доле, пиштољ дејствује рафално.

Конструкцијски гледано, „глок 18” се од свог „старијег брата” разликује, осим по регулатору паљбе, по још једном делу, који је смештен у затварачу. То је зуб, који вири из затварача када се повуче у доњи положај. При рафалној паљби зуб потискује плочицу потискивача на доле, а ударна игла прескочи потискивач, па долази до аутоматског окидања. Наравно, то се понавља све док се обарача држи притиснута или док има муниције у оквиру.

дање. Продужена је и цев, тако да вири из навлаке. При крају цеви начињена су три отвора у виду компензатора трзаја.

Због могућности рафалне паљбе, произвођач је дао и кратко упутство за руковање. Препоручује се да тим моделом искључиво рукују стрелци који имају довољно искуства с таквим оружјем, првенствено специјалци у војсци и полицији. Тај пиштољ је због своје ватрене

карактеристике	GLOCK 18
калибар	9×19 mm
окидање	Safe Action и рафално
укупна дужина	186 mm
висина са оквиром	138 mm
ширина	30 mm
дужина цеви	114 mm
број жлебова/ правац увијања	хексагонални/десни
почетна брзина зрна	350 m/s
дужина нишанске линије	165 mm
тежина без магацина	620 g
тежина празног оквира	78 g
тежина пуног оквира	280 g
капацитет оквира	17, 19 или 33 комада
тежина окидања	2,5 kg
ход обараче	12,5 mm
број сигурносних система	три комада

Упутство

Приручником је предвиђено поступно навикавање на „глок 18”. То се првенствено односи на количину пуњења оквира. Започиње се са три метка и тај број се постепено повећава. Тако се остварује контрола над оружјем и постиже успех ватре на циљу. Почетници због трзаја веома тешко контролишу оружје, па је успех ватре на циљу крајње негативан – због одскочног угла пиштоља при рафалу од три метка на удаљености од 10 m, у циљу ће се наћи само први метак, док ће друга два прелетети преко мете. Зато је потребно да се помери нишанска тачка према доле, па ће вероватноћа погађања бити већа. Све се то може постићи само правилним вежбањем.

Упутством је предвиђена још једна мера безбедности – „глок 18” може се носити у отвореној футроли за појасом, али тада регулатор паљбе мора бити постављен према горе, на полуаутоматски режим паљбе.

Глок 18

Највеће промене претрпео је оквир. Он је увећаног капацитета и сада у њега стаје 33 метка. Мало су подигнуте и вођице навлаке, а ситне промене претрпео је и механизам за оки-

не моћи омиљен међу телохранитељима, будући да је потребно остварити велику ватрену моћ ради одбијања изненадног напада. Међутим, неупотребљив је у неким ситуацијама са таоцима, у затворе-

ном простору, сем ако је регулатор паљбе постављен у полуаутоматски режим паљбе.

Као и други аутоматски пиштољи, ни „глок 18” није замена за аутомате. Ова категорија личног оружја може се класификовати искључиво као наменско оружје ограничене употребљивости.

Џепни модели

До сада су мали пиштољи, који се називају и џепним, доносили доста проблема приликом руковања, нарочито лицима која су изложена стресу. Најчешћи проблем јесте отежано нишањење, јер је нишан су на тим пиштољима веома мали, готово једва уочљив. Затим, пошто су пиштољи условљени димензијама, а по правилу су лоше ергономски решени, њихова контрола и руковање у већини ситуација су отежани.

Проблематичан је и калибар. Обично се првим метком не елиминише циљ јер калибар има слабу зауставну моћ (најчешћи калибри тог оружја су .22 LR; 6,35 mm; 7,65 mm...). Проблематична је

и количина муниције коју може да прихвати такав пиштољ у рукохват, од пет до осам метака, па се и због тога доводи у питање озбиљна примена тог оружја. Томе треба додати и жељу, махом нестручних лица која носе такво оружје, да пиштољ буде што лепши, али свако дотеривање доприноси његовом лакшем откривању – одсјај се добија приликом брунирања, а нарочито приликом никловања оружја.

На основу свега долази се до закључка да су ови пиштољи спремни за дејство у одређеним тактичким ситуацијама, односно да су ефикасни само на малим дистанцама, а ограничења која има чине га неупотребљивим као оружје опште намене.

Постоје бројни планови за ублаживање и отклањање тих недостатака, али до сада је веома мало урађено. На неким моделима повећан је капацитет оквира, али је остао проблем мале заставне моћи, слабе муниције, те повећавања габарита.

Гастон Глок, аустријски конструктор оружја, средином јула 1995. изабацио је на тржиште нове моделе пиштоља – 9 mm модел 26 и .40 S&W модел 27 (М-26 и М-27) и тако начинио револуционарни напредак у развоју џепног оружја у последњих седамдесетак година. Њихове димензије су у габаритима осталих џепних пиштоља, а од многих су и мањи.

Ти пиштољи су изузетно компактни, а калибар им је моћан – 9 mm Parabellum и .40 S&W – чиме је решена зауставна моћ оружја. Нишани на оба модела су изузетно јасни и видљиви, те отпорни на спољне утицаје, а капацитет оквира такође је на завидном нивоу – за калибар 9 mm је 10 метака, а за .40 S&W метак мање. Као и код првих модела „глока“ М-17, ни у овом случају није се одустало од израде више од половине делова од полимера.

За ове моделе карактеристично је да се више од 80 одсто делова може заменити са првим моделом М-17, иако им је дужина смањена на свега 160 mm, а висина на 107. Тако смањени, они представљају компакт издање службеног пиштоља са брављењем затварача.

Глок 26

карактеристике	GLOCK 26	GLOCK 27
калибар	9×9 mm	.40 S&W
окидање	Safe Action	
дужина оружја	160 mm	
ширина (максимална)	33 mm	
висина оружја	106 mm	
дужина цеви	88 mm	
дужина нишанске линије	138 mm	144 mm
капацитет оквира (комада)	10 и 12	9 и 11
маса пуног оружја	765 g	
сила окидања	2,5 kP	
дужина хода обраче	12,5 mm	
број сигурносних система	три комада	

Ти мали пиштољи нису изгубили ништа у односу на старије моделе, нарочито у односу на први, М-17, али имају неколико видних разлика. На раму, при самом врху навлаке, постоји незнатно али уочљиво сужење, које предвиђено је за лакше потезање и за враћање у футролу. На рукохвату рама су два улегнућа за палац, а испод браника обараче, на предњој страни рукохвата, постоје два зуба или испупчења која служе за удобнији смештај прстију. Те измене настале су због ергономских решења и допринеле су да, упркос кратком рукохвату и снажним калибрима, пиштољ лежи у руци као и старији модел М-17, чак и у најстреснијим ситуацијама. Ради спречавања великог трзаја, на таквим малим џепним пиштољима (великог калибра) урађена је и новина на систему повратног механизма, која се односи на конструкцијско ре-

шење система повратне опруге са амортизером и чауром вођицом, која садржи две, уместо једне опруге. Та новина омогућава да нови модел, у оба калибра, има незнатно јачи трзај од великог модела. Брављење је остало исто – Browning-ов модел са модификованим системом брављења, блоком који се прецизно брави у отвор за избацивање чаура.

Пажљивим разгледањем нових модела и упоређивањем са старијим уочава се стара технологија „Глока“, израда већине делова од полимера, док су остали делови израђени од врхунских угљеничних челика и заштићени невероватно отпорним „тенифер“ поступком, чија технологија представља пословну тајну.

Оквир је исто дворедни, израђен од пластичне масе са уметнутим челичним уснама и представља смањену варијанту великог модела. У њега може стати различита муниција у свом калибру, са различитим зрнима и јачином пуњења. За те моделе џепних пиштоља карактеристична је прецизност на завидном нивоу, која представља изазов и за велике пиштоље.

Као и старији модели, и ови су задржали велику отпорност на спољне

Прецизност

За моделе џепних пиштоља М-26 и М-27 карактеристична је њихова прецизност, која је на завидном нивоу и представља изазов и за велике пиштоље. На даљини од 25 метара, модели 26 и 27 групишу поготке у кругу пречника од 10 см, а на даљини од 15 м круг пречника износи свега пет центиметара, па и мање.

утицаје – температуру, прљавштину, блато, прашину, влагу – те су потпуно сигурни и поуздани током експлоатације, а граница њихове издржљивости (број испалиених метака пре отказивања виталних делова) недоступна је пословна тајна. Својом величином идеални су за скривено ношење у футроли испод одеће.

Оба модела на тржишту наоружања понуђена су са различитом силом окидања, с мањом од 2,2 кР и већом 3,6 кР, мада џепним пиштољима више пристаје обарач са нешто већом силом окидања.

На светском тржишту 1995. године појавио се џепни пиштољ погодан за све услове коришћења и све тактичке ситуације – од службене употребе до самоодбране. Модели 26 и 27 су одлично оружје, које представља сигурно најбољу комбинацију компактности, удобности, прецизности и зауставне моћи.

Најмањи пиштољ

Када су се на тржишту појавили и минијатурни модели – 26 и 27 – у калибрима 9 mm PARA и .40 S&W, то је био сигнал да ће се појавити и калибри 10 mm AUTO и .45 ACP. Направљен је модел 29, у калибру 10 mm AUTO, са оквиром капацитета 10 метака и једним метком у цеви. Тако концепиран, он је представљао смањену верзију модела 20. Реч је о најмањем пиштољу не само у фамилији „Глока“ већ и на тржишту. С пуним оквиром од 10 метака и метком у цеви тежак је свега 935 грама.

Наравно, поред предности, то има и недостатака. Главна мана му је отежана контрола брзе ватре и бука. Наиме, због габарита пиштоља однос метка и величине оружја није најбоље ре-

Глок 27

Различите величине „Глокових“ модела

шен, па се на устима цеви појављује јак бљесак праћен буком, а како је тај калибар изузетно јак и има велики трзај, то се одразило и на прецизност приликом брзе паљбе. Према изјавама конструктора, они су били свесни тих проблема, али овај пиштољ није намењен за дуготрајно гађање, већ је одбрамбено оружје – ватра се узврати са неколико метака.

Конструктори су нагласили и да је то оружје предвиђено за мирољубиве људе, који воле природу, камповања, риболов, да је погодан за одбрану од опасности које вребају у природи, а да је због габарита веома погодан да се носи уз било коју опрему која се користи у природи.

Тај модел је на први поглед идентичан са претходним. Ипак, у конструкцији постоји битна разлика, с обзиром на то да користи изузетно јак метак.

Модел 21, у калибру .45 ACP, највише су критиковали баш љубитељи тог калибра. Наиме, у овом калибру модел 21 је по габариту веома велик. Стрелци са мањом шаком имали су озбиљних проблема јер због проширеног рукохвата нису могли да рукују пиштољем. Због тога је овај пиштољ прихватило само неколико полицијских агенција у Америци.

Нови модел 30, дуг 172 mm, заиста је пиштољ малих димензија с обзиром на калибар .45 ACP, па је због тога веома погодан за прикривено ношење и за службenu употребу. Захваљујући редицајнираном рукохвату лако га користе и људи са мањом шаком. Оно што разликује модел 30 од 29 јесте пластични додаток на дну оквира, који је по облику уклопљен је у конфигурацију дршке и помаже контроли оружја приликом брзе паљбе. Захваљујући додатку у модел 30 стаје 10 метака .45 ACP, али је

зато пиштољ виши од модела 29 чак за осам милиметара.

Осим оригиналног оквира, модел 30 може да користи и велике оквире модела 21, чији је капацитет 13 метака. Овај модел је дизајниран као и 26 и 27, са којима има готово идентичан облик, осим ужег рукохвата због додака на оквирима.

Модел 30 има Browning-ов модификовани систем брављења, с блоком цеви у отвору за избацивање чаура, а систем окидања је Safe Action, уз који произвођач нуди обараче са силом окидања од 2,4 и 3,6 kP, што зависи од избора стрелца.

Уз овај модел се нуде и четири врсте нишана, од којих су три фиксна, са трицијумским ноћним ознакама или ознакама белом бојом, док је четврта врста нишана потпуно подесива. Трострука унутрашња кочница обезбеђује оружје од нежељеног опаљења, као и код осталих модела. Навлака је израђена од челика, споља заштићена специјалним тенифер поступком, док је рам, као и оквири, изливен од полимера. Захваљујући томе пиштољ без оквира је веома лаган, свега 750 g, дакле лакшим од свих конкурентних модела у том калибру.

И ово оружје има проблема са класичном муницијом, јер се поред велике буке и блеска на устима цеви, код опаљења јавља и велики трзај. Због тога се за овај нови модел пиштоља препоручује коришћење новог „Федераловог“ метка, који има

Делови пиштоља „Глок 30“

Глок 30

смањени трзај, са зрном Hydra Shock, а који се рекламира као муниција за личну заштиту. И поред свега тога модел 30 функционише одлично са свим врстама муниције, а прецизност оружја је солидна на борбеним даљинама, што је иначе и заштитни знак и осталим моделима из те реномиране фирма.

Захваљујући успешном дизајну, провереном систему рада, добро одмереним димензијама, респективном калибру, створено је оружје ко-

је се приближило идеалу оружја за личну заштиту, а модел 30 наћи ће место и у многим полицијским службама, које стално трагају за идеалним оружјем за полицајце у цивили.

С моделима 29 и 30 фирма „Глок“ је поново померила стандарде у конструкцији ручног ватреног наоружања и тако доказала да је једна од водећих произвођача веома квалитетног ручног ватреног оружја. ■

Иштван ПОЉАНАЦ

карактеристике	GLOCK 29	GLOCK 30
калибар	10 mm AUTO	.45 ACP
окидање	Safe Action	
дужина оружја	172 mm	
ширина (максимална)	32 mm	
висина оружја	113 mm	121 mm
дужина цеви	96 mm	
дужина нишанске линије	152 mm	
капацитет оквира (комада)	10 + 1	9 + 1
маса пуног оружја	935 g	960 g
сила окидања	2,4 или 3,6 kP	
дужина хода обараче	12 mm	
број сигурносних система	три комада	